

2016-08-12

Arbetsmarknadsdepartementet

Åsa Odin Ekman
0725292448
asa.odinekman@tco.se

Ds 2016:21 Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn A2016/01333/I

TCO har getts möjlighet att yttra sig över förslagen i Ds 2016:21.

TCO tillstyrker förändringarna av regelverket för kommunplacering av ensamkommande barn.

TCO tillstyrker även förslaget att Migrationsverkets ansvar för sysselsättning för asylsökande i dess nuvarande form upphör. TCO anser dock att det är problematiskt att föreslå upphörandet av ett myndighetsansvar utan att samtidigt presentera ett sammanhängande förslag om vilken aktör som ska överta ansvaret samt hur detta ansvar ska utformas. Det gör det omöjligt för remissinstanser att noga överväga förslaget och yttra sig om helheten i den struktur som byggs upp för sysselsättning för asylsökande.

Begränsning av möjligheten att placera ensamkommande barn i en annan kommun än den anvisade

Promemorian föreslår en ny ordning för kommunplacering av ensamkommande barn.

TCO tillstyrker förslaget. TCO anser att förslagets mål, att få till stånd en jämnare fördelning av ensamkommande barn, är angeläget. Dels ur ett barnperspektiv då ett mer sammanhållet mottagande ökar deras möjligheter att etablera sig i sin nya omgivning. Dels ur ett verksamhetsperspektiv, då exempelvis socialsekreterarens uppföljning av de placerade barnen kan effektiviseras.

Migrationsverkets ansvar för att ge asylsökande sysselsättning ändras

Promemorian föreslår att Migrationsverket ansvar för att ge asylsökande svenskundervisning och andra former av sysselsättning upphör. Migrationsverket ska i lämplig omfattning ge asylsökande tillfälle att delta i informationsinsatser. Förändringen är till följd av att det införs en ny struktur för tidiga insatser för asylsökande. Länsstyrelsen föreslås ges ett större ansvar för sysselsättning för asylsökande, vilket emellertid inte behandlas i denna promemoria. Närmare beredning vad gäller anslag för tidiga insatser för

asylsökande kommer att ske i samband med budgetpropositionen för 2017.

TCO instämmer i att det är lämpligt att flytta ansvaret för asylsökandes sysselsättning från Migrationsverket. Myndigheten har utsatts för en stor utmaning till följd av det höga antalet asylsökande, och utöver detta tillkommer en hög belastning under giltighetstiden för den tillfälliga lagen som begränsar möjligheten att söka asyl i Sverige. Det är därför rimligt att myndigheten får fokusera på sina andra uppdrag.

TCO tillstyrker därför förslaget att Migrationsverkets ansvar upphör när det gäller asylsökandes sysselsättning.

Länsstyrelsen är sannolikt en lämplig aktör att överta ansvaret, bland annat eftersom de har goda förutsättningar att samordna lokala initiativ och aktörer och för att Arbetsförmedlingen sannolikt saknar kapacitet för uppdraget. Det är emellertid omöjligt att på ett välgrundat sätt ta ställning till detta eftersom promemorian inte redogör för utformningen och omfattningen av det uppdrag Länsstyrelsen kommer att ges. Promemorian aviserar endast att ett sådant uppdrag kommer att ges och utvecklas vid ett senare tillfälle.

TCO anser att det är en problematisk ordning att föreslå upphörandet av ett myndighetsansvar utan att samtidigt presentera ett sammanhängande förslag på vilken aktör som ska överta ansvaret samt hur detta ansvar ska utformas. Det gör det omöjligt för remissinstanser att noga väga förslaget och yttra sig om helheten. En av flera angelägna frågor är hur Länsstyrelsens nya uppdrag kommer att samordnas med Arbetsförmedlingens nya uppdrag att kartlägga kunskaper hos asylsökande.

Sysselsättning för asylsökande är en avgörande fråga när handläggningstiderna för asylprövningen väntas vara fortsatt långa under en överskådlig framtid. För att skapa goda förutsättningar för etablering på arbetsmarknaden för nyanlända är det viktigt att denna tid tas tillvara så väl som möjligt. Detta kräver en tydlig ansvarsfördelning och väl fungerande samordning mellan de inblandade aktörerna. Samtidigt är det viktigt att de åtgärder som tas inte innebär att ett parallellt system byggs upp, utan genomtänkta kopplingar till etableringsuppdraget. Detta kommer att leda till ineffektivitet i verksamheten och otydlighet för asylsökande och nyanlända för vilka insatser de har rätt till och vilken aktör de bör vända sig till.

TCO har förståelse för att en del åtgärder kräver kortare beredning än vad som är önskvärt och vanligt och kan omfatta tillfälliga lösningar. TCO ställer sig emellertid frågande till en del av de skrivningar som finns i promemorian.

I promemorian står det bland annat att en utredning bör tillsättas för att ta fram ett förslag på hur asylsökandes deltagande i etableringsinsatser under asyltiden kan främjas, med utgångspunkt i att avstående från deltagande i dessa kan leda till en nedsättning av dagersättningen.

TCO ställer sig frågande till hur ett sådant system ska utformas i praktiken. Regeringen har i samarbete med studieförbunden infört ”svenska från dag ett” för asylsökande. TCO anser att det varit en mycket bra lösning och att studieförbunden gjort en enormt viktig insats för de asylsökande under det senaste året. Det är emellertid viktigt att notera att denna folkbildning bygger på frivillighet. Det är därför varken lämpligt eller tillrådligt att i ett sådant sammanhang kombinera ett obligatoriskt deltagande med en sanktion som kan innebära indragen dagersättning för de enskilde asylsökanden. TCO kan dessutom förutse en rad praktiska och formella svårigheter med ett sådant arrangemang.

TCO anser att detta understryker vikten av att ta ett helhetsgrepp kring frågan om sysselsättning för asylsökande. TCOs förslag är att asylsökande ska få tillgång till Sfi, vägledning och information om arbetsmarknaden, samt information om och möjlighet att påbörja processen för att få en validering av utbildning och yrkeserfarenhet.

Eva Nordmark

Ordförande

Åsa Odin Ekman

Utredare